تاثیر آموزش بیمار محور بر توان خودمراقبتی و کیفیت زندگی سالمندان مبتلا به سرطان‌های گوارشی

چکیده

مقدمه: سالمندی با افزایش شیوع بیماری‌های مزمن به‌ویژه سرطان همراه بوده و این بیماری کیفیت زندگی سالمندان را به‌طور قابل توجهی تحت تأثیر قرار می‌دهد. با توجه به آسیب‌پذیری بالای سالمندان مبتلا به سرطان و محدودیت‌های آنان در خودمراقبتی، رویکرد مراقبت بیمارمحور و آموزش خودمراقبتی نقش مهمی در بهبود پیامدهای سلامت ایفا می‌کند.از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر آموزش بیمارمحور بر توان خودمراقبتی و کیفیت زندگی این بیماران انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک کارآزمایی بالینی در سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ در دو گروه مداخله و کنترل به صورت پیش آزمون و پس آزمون است که، بر روی بیماران سالمند مبتلا به سرطان گوارشی تحت شیمی درمانی انجام شده است. در این پژوهش ۷۲ بیمار مبتلا به سرطان گوارشی با توجه به ویژگی‌های نمونه انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه مداخله و کنترل($n=36$) تقسیم شدند. ابزارهای پژوهش، پرسشنامه توان خودمراقبتی کریمی و همکاران و پرسنامه کیفیت زندگی[1] بودند. پس از گردآوری اطلاعات لازم و برنامه ریزی مناسب، برنامه آموزشی-حمایتی، مبتنی بر نیازها و مشکلات بیماران، به مدت شش جلسه برای گروه مداخله انجام شد.در طی جلسات آموزشی-حمایتی پیگیری توسط پژوهشگر انجام شده و بر اساس نیازهای بیمار، بعضی از آموزش‌ها شخصی سازی شدند. دو هفته پس از اتمام مداخله‌ی آموزشی، مجددا پرسشنامه ها توسط بیماران تکمیل شدند.

یافته‌ها: بر اساس آزمون آماری تی مستقل، قبل از مداخله بین دو گروه مداخله و کنترل، از نظر میانگین نمره کل خودمراقبتی و کیفیت زندگی و همچنین زیرمقیاس های آن‌ها تفاوت اماری معناداری نبود. ($p>0/05$). پس از انجام مداخله نمره کل توان خودمراقبتی گروه مداخله نسبت به گروه کنترل بهبود یافت، اما این اختلاف نمره معنادار نبود($p>0/05$). اما در زیرمقیاس مهارت خودمراقبتی نمره گروه مداخله به طور معناداری بهبود یافته بود($p<0/05$).نمره کل کیفیت زندگی و زیرمقیاس‌های آن بجز درد و مشکلات مالی نیز در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل پس از انجام مداخله به طور معناداری بهبود یافته بود($p<0/05$).

نتیجه گیری: برنامه آموزشی-حمایتی بیمارمحور نشان دهنده ارتقا و بهبود مهارت‌های خودمراقبتی و کیفیت زندگی بود و با توجه به این نتایج، این روش جهت ارتقا سطح کیفیت زندگی و مهارت‌های خودمراقبتی و بهبود وضعیت بالینی سالمندان مبتلا به سرطان گوارشی، پیشنهاد می‌شود.

کلید واژه‌ها: خودمراقبتی،سالمندی،سرطان،کیفیت زندگی،سرطان گوارشی،آموزش بیمارمحور

[1] Quality Of Life Questionary (QLQ-C30)

The effect of patient-centered education on the self-care ability and quality of life of the elderly with gastrointestinal cancers

Abstract

Introduction: Aging is associated with an increased prevalence of chronic diseases, especially cancer, and this disease significantly affects the quality of life of the elderly. Given the high vulnerability of the elderly with cancer and their limitations in self-care, the patient-centered care approach and self-care education play an important role in improving health outcomes. Therefore, the present study was conducted to investigate the effect of patient-centered education on the self-care ability and quality of life of these patients.

Methods: This study is a clinical trial conducted in the year (1403 and 1404) in two intervention and control groups as a pre-test and post-test, which was conducted on elderly patients with gastrointestinal cancer undergoing chemotherapy. In this study, 72 patients with gastrointestinal cancer were randomly selected according to the characteristics of the sample and divided into two intervention and control groups (n = 36). The research tools were the Karimi et al.'s Self-Care Ability Questionnaire and the Quality of Life Questionnaire (QLQ-C30). After collecting the necessary information and appropriate planning, an educational-supportive program based on the needs and problems of the patients was conducted for 6 sessions for the intervention group. During the educational-support sessions, follow-up was conducted by the first of main researcher and some of the training was personalized based on the patient's needs. 2 weeks after the end of the educational intervention, the questionnaires were completed again by the patients.

Results: Based on the independent t-test, before the intervention, there was no statistically significant difference between the intervention and control groups in terms of the mean total score of self-care and quality of life, as well as their subscales. ($p>0.05$). After the intervention, the total score of self-care ability of the intervention group improved compared to the control group, but this difference in score was not significant ($p>0.05$). However, in the self-care skill subscale, the score of the intervention group had significantly improved ($p<0.05$). The total score of quality of life and its subscales, except for pain and financial problems, had also significantly improved in the intervention group compared to the control group after the intervention ($p<0.05$).

Conclusion: The patient-centered educational-support program showed improvement in self-care skills and quality of life. Based on these results, this method is recommended to improve the quality of life and self-care skills and improve the clinical status of elderly people with gastrointestinal cancer

Keywords: Self-care, Aging, Cancer, Quality of life, Gastrointestinal cancer, Patient-centered education